

אלף-ואחת הדרכים בהן זורמים מיליונים של לירות אל המפלגות בישראל

ההשקעה

למשלם המסים, הנחנק תחת עול המסים, האבטלה והמיתון, ושאינו יכול להשיג לעצמו הלואה אפילו כאשר היא דרושה לו כאחרי לנשימה: עוד 17 מיליון לירות.

וחלקה של הממשלה בתקציב הציוני הולך וגדל מדי שנה. לפני שנתיים הסתכם ב-3% מכלל תקציב הפוכנות. בשנה שעברה עלה ל-4%. הפעם הוא כבר עומד על 9%.

הקפיצה הגדולה באה בגלל הפסקת השילומים. עד לפני שנה שילמו הגרמנים הרבה מיליונים להסתדרות הציונית. אפשר היה להניח, שעם התייבשות מקור זה, יוקטן בהתאם תקציב הסוכנות. שהיא תוציא פחות כסף על כל המיפעלים הציוניים. אבל האוצר הישראלי לא יבש עדיין, והוא נותן לתנועה הציונית מה שחדלו לתת הגרמנים. וכך, במקום להצטמק, גדל התקציב הציוני מ-339.1 מיליון ל"י בשנה שעברה ל-362.5 מיליון ל"י בתקציב הנוכחי.

תרומתה האדיבה של הממשלה לתקציב מחלקת ההתיישבות מאפשרת להנהלה הציונית להפנות חלק גדול יותר של משאביה לכיסוי הוצאות אחרות. הוצאות, שאפילו ממשלת ישראל הנדיבה לא העזה לחתום על הסכם לכסות חלק מהן.

ואיזה ביקורת יש למדינה על השימוש בכסף זה? בעוד שכל לירה מכספי משלם המסים עומדת תחת ביקורתו של מבקר המדינה — הרי ש-34 מיליון ה"ל" של מענק (שלא לדבר על 17 מיליון ל"י של "קידום תקציבי") משוחררים מביקורת זו. הביקורת היחידה על הוצאות אלה היא ביקורתו של מבקר הסוכנות — וקשה לייחס לה חשיבות יתרה.

במידה שמבקר כלשהו של הסוכנות היהודית התפרסם, לא היה זה בשל התוצאות החיוביות שהיו לביקורתו. אמיל שמוראק המנוח חיבר דו"ח קטלני על מימצאי הבירוקרטיה של חשף גניבות והונאות, התריע נגד שחיתות וטימטום. זה היה ב-1952.

הוא פוטר — ומאז לא שומעים ביקורת מסוג זה.

גם לעתון של פרם

מי נהנה מהמיליונים הרבים האלה? חלק מן הכסף מוצא על צרכים חשובים של תושבי המדינה. זאת אין ספק. המחלקות השונות של הסוכנות מניחות קהי"מים, נוסעות פרדסים, דואגות לקליטת העולים בארץ. חלק אחר מוצא על הבאת העולים ארצה.

כל עוד לא היתה קיימת מדינת ישראל, קל היה להבין כי הסוכנות היהודית — ממשלת הצללים של המדינה בדרך — תממן את הפעולות האלה. אולם מאז קום המדינה, שגיבשה מנגנונים שלטוניים ענפים, קשה להבין

אבל כסף זה אינו "שלהם", והוא לא נאסף כולו בחו"ל. חלק ממנו נאסף בארץ. חלק אחר משולם ישירות מקופת המדינה. כי בין הסוכנות לבין ממשלת ישראל קיים חוזה, הקובע שהממשלה תממן 50% מתקציב המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית. "כך תסייע הממשלה בקידום תקציבי, בגובה של 25% מתקציב המחלקה להתיישבות."

כמספרים יבשים: תקציב מחלקת ההתיישבות לשנה הקרובה הוא למעלה מ-68.5

חלקן של המפלגות בשלל הציוני אינו מוגבל רק להקצבות הרשמיות (ראה עמוד קודם). אפילו אילו היתה מתקבלת דרישתו של יו"ר הנהלת הסוכנות, אריה פינקוס, לבטל את ההקצבות האלה — גם אז היו המפלגות ממשיות לקבל מיליונים.

הן מקבלות את חלקן באלף ואחת דרכים, בכל ימות השנה. כמו ההקצבות הרשמיות, רשומים גם יתר הסכומים שחור על גבי לבן. צריך לדעת רק היכן לחפש אותן. הם רשומים בשתי חוברות כחולות, הודמות לספרים

הקונגרס הציוני: בלי בחירות, בלי ביקורת, בלי חשבון

מיליון ל"י. מזה מחוייבת ממשלת ישראל ל"שלם אוטומטית 34 מיליון ל"י."

"הקידום התקציבי" פירושו, למעשה, הלחאה של ממשלת ישראל לטחא ארוך, הדרך: הממשלה רוכשת איגרות-חוב של הסוכנות היהודית, שזמן פרעונן רחוק מאד. המחיר

המפורסמים של תקציב המדינה — ולא במיקרה. כי שתי חוברות אלה מכילות את הצעת התקציב של הסוכנות היהודית לארץ-ישראל — הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית כמו בהצעה הממשלתית, כן בהצעה הציונית: עשרות מיליונים נזרקים ביד רחבה.

אבל כאן נפסק הדמיון. כי על תקציב המדינה יש לפנות לכאורה — ביקורת כלשהי של האזרח משלם המסים. והכספים מוצאים — טוב, לפחות לכאורה — על מנת לשרת את האזרח, ולקדם את טובתו.

ואילו על תקציב הסוכנות היהודית אין לאזרחי ישראל שום ביקורת, הכספים המוצאים לפי טעמיו היקרים מיועדים לקידום המפלגות והגופים השייכים להן.

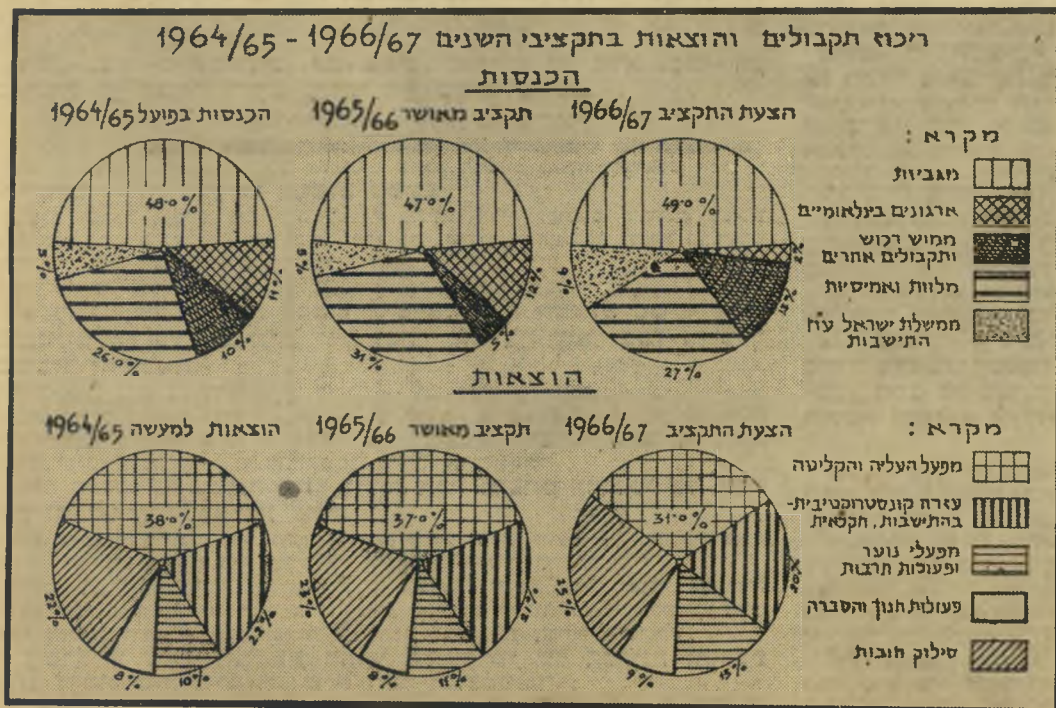
זאת קבעו המפלגות עצמן. הן קבעו, כי בגוף הגדול הזה, המתכוון להוציא בשנה הבאה סכום של — 362,578,000 ל"י, יכולות להיות חברות רק מפלגות. הן מחלקות בינן לבין עצמן את המישרות, את העמדות הייצוגיות, את טובות-ההנאה — הכל לפי מפתח מוסכם. הן אפילו ויתרו על הפיקציה של בחירות למסודות הציוניים. השל, שפעם היוה מעין כרטיס-בוחר, איבד את משמעותו.

זה כאילו היו מזכירויות המפלגות הקיימות מתכנסות פעם לארבע שנים, ומחליטות ביניהן על חלוקת הכיסאות בכנסת הבאה. בלי בחירות, בלי קלפי, בלי פינקוס-בוחרים.

מדי פעם פורץ סיכסוך כלשהו בין המפלגות — אך לעולם לא נגד השיטה עצמה. כי כולם מרוצים מהשיטה. הסענות היחידות שמשמיעה מדי פעם מפלגה זו או אחרת מכוונות לדבר אחד בלבד: להגדלת חלקה של אותה מפלגה בעוגה. אבל גם הקנטרנים הגדולים ביותר אינם מרחיקים לכת בטרונותיהם. הריב נשאר תמיד במשפחה. והעוגה היא עצומה.

על חשבון משלם-המסים

יכול האזרח הישראלי התמים לשאול: או מה? מה זה נוגע לי? זה לא הכסף שלי — שיעשו כטוב בעיניהם.

תקציב הסוכנות היהודית: כאן קבורים הסודות העיקריים